
4

Vragenuur: Vragen Beckerman

Vragen van het lid Beckerman aan de minister van Infrastructuur en Milieu over **het bericht dat al sinds de bouw de problemen met kerncentrales Tihange en Doel bekend zijn.**

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Dank u wel, voorzitter. De Duitse krant Der Spiegel kwam dit weekend met beangstigende berichten. De scheurtjes in de kerncentrales van Tihange en Doel zijn al tijdens de bouw ontdekt. Al in 1975 werd vastgesteld dat er iets mis is. Het materiaal had afgekeurd moeten worden, schrijven diverse media. Al tientallen jaren geleden waren er gebreken bekend. Al tientallen jaren is er niets mee gedaan, terwijl de veiligheid van velen in het geding is. Als er een ramp plaatsvindt, lopen honderdduizenden mensen gevaar, in België en in Duitsland, maar ook in Nederland. Een groot gebied zou tot 200 jaar onbewoond kunnen worden.

Weer beangstigende berichten over de veiligheid van de kerncentrales bij Tihange en Doel, gelegen nabij de Nederlandse grens. Ik zei bewust "weer beangstigende berichten". Het is immers de zoveelste keer dat er verontrustende berichten uit België komen. Technische storingen, het ontsnappen van stoom waarbij een medewerker ernstig gewond raakte, een ontplofte transformator, brand, lek-kende lasnaden, uitvallende dynamo's, mogelijke sabotage en olieverlies waardoor oververhitting dreigde. Incident op incident op incident op incident.

Voorzitter, waarom moet de Kamer uit een Duitse krant horen dat een Belgische kerncentrale weer Nederlandse burgers bedreigt? Waar is de minister?

Voorzitter, dit parlement heeft zich al in meerderheid uitgesproken voor sluiting van de kerncentrales. De rommelreactoren zijn zwaar verouderd. Bij de bouw van de kerncentrales in Doel en Tihange werd voorzien dat de reactoren tussen 2005 en 2015 zouden sluiten, maar zij zijn nog steeds open.

Voorzitter, waar is de minister? Waar is het actieplan van de regering om te zorgen dat Tihange en Doel voortijdig dichtgaan? Wat is de datum die de regering wil aanhouden voor de sluiting? Waar is de toegezegde juridische analyse die nu af zou moeten zijn? Wil de minister toezeggen dat zij alle diplomatieke en juridische middelen gaat inzetten om de centrales gesloten te krijgen? Wij willen duidelijkheid en zekerheid over de veiligheid van onze inwoners.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:**

Voorzitter. Laat ik allereerst aangeven dat er geen sprake is van een gevaarlijke situatie op dit moment. De situatie waar mevrouw Beckerman op doelt, is een situatie die al geruime tijd bekend is.

Zij begon ook met de vraag waarom wij dit uit een Duitse krant moeten vernemen. Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) heeft altijd al gecommuniceerd dat dit fenomeen is ontstaan bij de fabricage van de reactorvaten in de jaren zeventig. Ook de Kernfysische Dienst noemt al in de eerste communicatie over dit onderwerp dat dit fenomeen is ontstaan bij het gieten en het smeden van het staal van de reactorvaten. De minister van EZ heeft dit ook onder meer per brief van 2 oktober 2012 gemeld aan de Tweede Kamer. Dus lang voordat dit artikel in Der Spiegel verscheen, is dit al gecommuniceerd.

Wat is er nu precies aan de hand? Het gaat nu denk ik even om de veiligheid en de duidelijkheid en niet zozeer om wie wat wanneer wist. Bij het maken van de kerncentrale zijn haarscheurtjes ofwel waterstofvlokken ontstaan. In het jaar 2012 is ook uitgebreid gecontroleerd of dat een gevaarlijke situatie oplevert. In 2013 is daarover een rapport uitgekomen van de International Expert Review Board (IERB). Daarom is dit toen ook allemaal aan de orde geweest. Die board heeft ook geconstateerd dat er inderdaad sprake is van die haarscheurtjes en van die waterstofvlokken, dat die er altijd al hebben gezeten en dat dit "within acceptable limit" is, dus dat het geen gevaarlijke situatie oplevert. Dat even over de zaak zelve.

Voorts vraagt mevrouw Beckerman mij wat ik er allemaal aan doe om de sluiting te realiseren en waar de juridische analyse is. Ik heb uw Kamer naar ik meen op 14 september een brief gestuurd over wat wij met de motie-Wassenberg hebben gedaan, onder andere naar aanleiding van de commentaren van Duitsland en Luxemburg die wij hebben opgevraagd.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Ik vind het erg mager. De scheurtjes in de reactoren leiden tot scheurtjes in het vertrouwen bij heel veel mensen die potentieel gevaar lopen door deze reactoren die al langere tijd geleden gesloten hadden moeten zijn en waarvan de meerderheid van deze Kamer wil dat ze zo snel mogelijk sluiten. En toch moeten wij in de krant lezen dat er weer van dit soort berichten zijn. Maar wat ik ook in de krant moet lezen, is dat de regering de maatregelen die ze wel neemt, heeft uitgesteld. Naast gerommel met reactoren wordt er ook gejojood met jodiumpillen. Waarom moet de Kamer in de krant lezen dat de regering de verstrekking van de jodiumpillen heeft uitgesteld en wanneer begint de regering nu wel met het verstrekken van de jodiumpillen? Wij zouden graag een exacte datum willen horen.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:**

Nogmaals, u heeft het niet in de krant behoeven te lezen; u kunt het als Kamer al weten sinds 2012. Er is ook uitgebreid over gecommuniceerd. Er is geen nieuwe gevaarlijke situatie ontstaan. U weet dat onze regering altijd oplet en dat zij er bovenop zit. Wij willen ook alles doen om ervoor te zorgen dat onze mensen veilig zijn, maar tegelijkertijd willen we ook een reëel verhaal hebben. Dus we moeten ook niet mensen bang maken met een oud verhaal. Dat allereerst.

Wat betreft de jodiumpillen is mijn collega van VWS in charge. Volgens mij heeft die uw Kamer geïnformeerd over wanneer begonnen gaat worden met de communicatie over jodiumpillen en wanneer ze uitgedeeld gaan worden. Dus

ik wil daar nu niet in treden met het risico om misschien net geen goede datum te noemen en daardoor juist onrust te veroorzaken.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Weer geen duidelijkheid dus, terwijl we die duidelijkheid wel heel graag zouden willen krijgen. Dus ik verwacht daarover zo snel mogelijk geïnformeerd te worden. Deze berichten maken ons namelijk daadwerkelijk ongerust. Het is niet voor niks zo dat zowel Nederland als Duitsland en Luxemburg zich voor sluiting hebben uitgesproken, dus ook Nederland. Deze berichten maken ons ongerust over de veiligheid van de omwonenden van Tihange en Doel, maar ook over de veiligheid van Borssele. De reactorvaten met scheurtjes van Tihange en Doel zijn gegoten door de RDM, de Rotterdamse Droogdok Maatschappij. Voor zover wij weten, hebben die ook het reactorvat van Borssele gegoten. Klopt dat en wil de minister onderzoek instellen naar de mogelijke gebreken bij deze centrale?

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:

Nogmaals, elke keer dat er berichten zijn over centrales zijn er zorgen. Ik vind het heel belangrijk dat we proberen zo goed mogelijk te communiceren om dat allemaal weg te nemen, maar zorgen moeten wel gegrond zijn. Het is in dit geval dus niet een nieuw feit.

U vraagt nu naar Borssele. Ook die discussie hebben we al vaker gehad in deze Kamer. Ja, het klopt dat het Borsselevat gemaakt is door dezelfde maker, maar tijdens de bouw is meerdere malen gecontroleerd op defecten en na de ontdekkingen in Doel 3 en Tihange 2 is ook onderzocht hoe de toenmalige inspecties zijn uitgevoerd. Dat leidt zonder twijfel tot de conclusie dat het reactorvat in Borssele het betreffende defect niet heeft. Ook daar heb ik al vele malen de Kamer over geïnformeerd.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mevrouw Beckerman. Dan ga ik naar mevrouw Van Eijs namens D66.

Mevrouw **Van Eijs** (D66):

Dank u wel, voorzitter. De ongerustheid die dit soort nieuwsberichten met zich meebrengt, begrijpen we. We hebben het in eerdere overleggen al gehad over het eventueel sluiten van de centrales, maar dat laatste ligt niet in onze bevoegdheid. Daarnaast zijn er wel dingen die misschien wel in onze bevoegdheid liggen en daarbij hebben we het eerder ook gehad over de afhankelijkheid van de Belgen van die kerncentrales. De Nederlandse overheid zou wel een rol kunnen spelen bij het op elkaar aansluiten van het Belgische elektriciteitsnet of het Europese elektriciteitsnet om ervoor te zorgen dat de Belgen minder afhankelijk worden van die energie uit kerncentrales en ze wellicht ook kunnen profiteren van wind op zee.

De **voorzitter**:

En de vraag is?

Mevrouw **Van Eijs** (D66):

Dus is mijn vraag aan de minister hoe het daarmee staat.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:

Dat is inderdaad een vraag die eerder aan de orde is gekomen en ten aanzien waarvan de minister van EZ heeft aangegeven dat hij contact zal opnemen. Hij heeft dat ook aangeboden. Ik weet op dit moment niet wat de laatste stand van zaken is en hoe ver het ermee staat, omdat de vraag daar niet over zou gaan, maar het is in ieder geval in gang gezet, zoals ook na het debat besloten is.

De heer **Wassenberg** (PvdD):

Bij elk incident rond Tihange komen er sussende praatjes en al die sussende praatjes worden weer gevolgd door nieuwe incidenten. De regio — ik kom er zelf vandaan; ik woon er — maakt zich hele grote zorgen. Tweeënhalve week geleden ben ik in Maastricht naar een bijeenkomst van de veiligheidsregio geweest. Dat zou aanvankelijk een besloten bijeenkomst zijn, maar ik kon er toch naartoe en kon vijf actievoerders meenemen. Alleen, daar werd helemaal niets over Tihange gezegd. Het waren allemaal hele algemene praatjes over kerncentrales. Ten eerste wil ik van de minister graag weten hoe er gereageerd is op de brieven die zij gestuurd heeft ...

De **voorzitter**:

Dank u wel. De minister.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:

Ik heb de Kamer recent een brief gestuurd met daarin ook een reactie op de motie-Wassenberg. Daar zaten beide brieven die ik heb gekregen bij als bijlage. Ik heb zowel Duitsland als Luxemburg verzocht, nadat de Kamer mij verzocht had om mij aan te sluiten bij hun procedures, om aan te geven wat zij op basis van welke elementen aan het doen zijn. Zij hebben beide het volgende geantwoord. Luxemburg zegt: Our government has not taken any other concrete steps to follow up the request; neither did it perform a legal analysis ...

De **voorzitter**:

Nee nee nee, in het Nederlands, als het kan.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:

O, excuus. Samengevat: er staat dat Luxemburg niets doet om verdere stappen te ondernemen en dat het zelfs geen juridische analyse maakt van de Belgische casus. De Kamer heeft de brief zelf ook. Ook Duitsland zegt: let op, er is expres geen aanvraag gedaan om de organisaties te sluiten, omdat dat op grond van onze juridische analyse niet mogelijk blijkt te zijn. Dat is eigenlijk ook wat ik steeds met de Kamer deel. Ik vind het heel belangrijk dat niet alleen onze kerncentrales veilig zijn, maar ook die over de grens. Het gaat namelijk ook om onze mensen die in de aanpalende gebieden wonen. Ik let daarop, met alle mogelijkheden die ik heb als minister van een ander land, want het is niet mijn land en het zijn niet mijn kerncentrales. Ik doe daar mijn best voor door de communicatie en inspraak zo goed mogelijk te regelen en door onze mensen ook daar

inspecties te laten uitvoeren. Maar wij kunnen ze niet sluiten; dat is een. Twee is dat er op dit moment ook geen feitelijke aanleiding is om ze te willen sluiten. Je kunt ze niet alleen maar willen sluiten op basis van het gevoel van onveiligheid. Er moet zich dan ook echt een onveilige situatie voordoen.

De voorzitter:

De heer Wassenberg heeft een tweede aanvullende vraag.

De heer Wassenberg (PvdD):

Er zou in de communicatie tussen die landen ook sprake zijn van overeenstemming over de distributie van jodiumpillen. Nou, daar is absoluut geen sprake van. Wij zullen ze waarschijnlijk komende maand in de bus krijgen, maar dat schijnt op een totaal andere manier geregeld te zijn dan in België en Duitsland. Kan de minister daarop reageren, of de vraag eventueel doorgeleiden naar haar collega van VWS?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Zoals ik net al zei, heeft mijn collega van VWS volgens mij al met de Kamer gecommuniceerd over de jodiumpillen, maar zal er binnenkort ook het een en ander gebeuren op dit terrein. Voor zover ik altijd begrepen heb, is het ooit een besluit geweest om gelijk met België en Duitsland op te trekken, want daar worden jodiumpillen uitgedeeld. Wij hebben altijd gezegd dat dat niet hoeft, dat het vanuit een centraal punt gedaan kan worden, maar omdat de Kamer en de voorgaande minister wilden dat het gelijkgetrokken werd, worden ze nu uitgedeeld. Ze worden niet uitgedeeld omdat er een onveilige situatie is, maar gewoon om een gelijk regime te hebben.

Mevrouw Agnes Mulder (CDA):

Misschien ontstaat er verwarring in al die communicatie omdat er in verschillende brieven toelichtingen staan. Misschien kan de minister ons een feitenrelaas doen toekomen in aanloop naar het algemeen overleg dat we volgens mij op 10 oktober zullen voeren. O, ik hoor dat het AO verschoven is naar december. Kunnen wij van de minister in ieder geval voor dat AO een feitenrelaas krijgen over wanneer nou welke scheuren zijn vastgesteld en wanneer de Nederlandse regering daarover is geïnformeerd? Want ik kan mij goed voorstellen dat deze vragen zijn gerezen bij de SP-fractie. Ik zag het bericht ook voorbijkomen en dacht "Volgens mij waren deze er al", maar dat weet ik ook niet helemaal zeker. Als ik dat al heb, als de SP dat heeft en als andere mensen dat hebben, hebben waarschijnlijk ook heel veel inwoners van de grensregio dat. Dat is nou exact het probleem waar wij het vandaag ook weer over hebben. Wil de minister dit toezeggen? Wil zij echt nog weer eens met haar collega over de grens, in België, in gesprek over die hele communicatie? Dit gaat namelijk niet goed.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ik wil dat graag toezeggen. Wij hebben net een hele brief gestuurd naar de Kamer, ervan uitgaande dat we snel het AO zouden hebben, maar dat is nu naar december verschoven. Er is dus tijd genoeg om ook dit relaas weer een keer mee te geven, dus er komt nog een brief bovenop. Dat zeg

ik sowieso toe. De communicatie moet natuurlijk ook goed zijn. Dat hoeft niet tot september te wachten, want het moet ook nu al duidelijk zijn voor de mensen waar het eigenlijk om gaat. Dat moet ook via de gebruikelijke sites worden gecommuniceerd. Dat het nu aan de orde is, komt doordat iemand in de politiek in een keer heeft gezegd dat hij wat heeft ontdekt en er schande van spreekt, terwijl het eigenlijk gewoon een oude casus blijkt te zijn. Dat heeft helaas weer paniek veroorzaakt in de regio.

De heer Remco Dijkstra (VVD):

Dit is een casus die ontstaan is bij de bouw, medio 1975. Echt nieuws is het dus niet. Ik denk dat we heel erg moeten uitkijken met reageren op ieder krantenbericht en veel meer in de stukken moeten kijken naar wat er daadwerkelijk gebeurt. Daar zie ik dat de minister goed werk doet, want op 2 oktober 2012 — toen ik hier net aantrad — is er al geconstateerd dat er in Tihange 2 en in Doel 3 scheurtjes waren. Er is ook nagegaan wat dit betekende voor onze eigen kerncentrale in Borssele. Die brief heeft u op 2 oktober 2012 naar de Kamer gestuurd. Ik sluit me verder aan bij mevrouw Mulder. Ik denk dat het bij een komend AO best wel goed is om iedereen op hetzelfde niveau mee te nemen, want als we gaan staan krijsen zoals de SP nu doet, dan voedt dat zeker de onrust. Dat is niet goed en doet geen recht aan dit onderwerp, want de zorgen om veiligheid zijn wel degelijk legitiem.

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw van Tongeren.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Of er nu een goede aanleiding is om ongerust te zijn of dat mensen nu eenmaal ongerust zijn: er is een enorme onrust rond kerncentrales. Ik zou graag van de minister willen weten — en misschien kan dat ook worden meegenomen in de toezegging die net aan mevrouw Mulder is gedaan — of die Belgische centrales nu Fukushimaproof zijn. Is Borssele dat? Zijn de noodplannen nu volledig af? Het is nu vijf jaar na Fukushima. Na die ramp in Fukushima hebben we met z'n allen gezegd: dat niveau willen we nooit meer. Hebben we dus nu die centrales — dat zou namelijk een geruststelling kunnen zijn voor de regio — echt naar een niveau gebracht dat Fukushimaproof is? Hebben we nu ook over de grens heen uiteindelijk, na vijf jaar, onze noodplannen op orde?

De voorzitter:

Voordat ik de minister het woord geef, geef ik mevrouw Beckerman het woord. Ik denk dat mevrouw Beckerman wil reageren op de heer Remco Dijkstra.

Mevrouw Beckerman (SP):

Voorzitter, ik zou toch graag een persoonlijk feit willen toevoegen. Ik vind het nogal een schoffering om hier beticht te worden van gekrijs. Ik maak gebruik van mijn recht als parlementariër om mondelinge vragen te stellen. Dat is niet voor niks een van de instrumenten van het parlement. Ik vind het een schoffering van mij als parlementariër, maar ook van de inwoners van Limburg en Brabant die zich ongerust maken over deze situatie. Ik wil niet dat het afge-

daan wordt als gekrijs, nota bene door de partij die zelf het debat, het AO over deze zaak heeft willen uitstellen. Ik wil hier dus markeren dat ik dat echt een schoffering vind.

De voorzitter:

We debatteren, we krijsen niet.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Het is niet aan mij om op deze laatste inbreng te reageren. Ik zal wel reageren op de vragen van de eerste twee sprekers. Er werd gevraagd of ik zal zorgen voor een goede communicatie. Dat zal ik doen. Het was inderdaad al een tijd geleden helder wat hier speelde. Ook voor mij geldt natuurlijk dat veiligheid het allerbelangrijkst is. Een duidelijke communicatie hoort daarbij. Vervolgens kun je er politiek al dan niet iets van vinden. Ik probeer daar neutraal in te zijn.

Mevrouw Van Tongeren vraagt of ik ook in de brief kan aangeven of de centrales Fukushima-proof zijn en of Borssele dat ook is. Van Borssele weet ik dat. Die informatie kan ik in de brief geven. Ik weet niet of de andere twee centrales onder dezelfde regels moeten vallen, maar voor zover daarover informatie beschikbaar is, kunnen we die ook gewoon meenemen in die brief.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Sjoerdsma namens D66 voor zijn vragen aan de minister van Buitenlandse Zaken.